Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas
Pirmininkas

30.8.2023

Biudžeto komiteto
pirmininkui
Johanui Van Overtveldt'ui
BRIUSELIS

Tema: Nuomonė dėl BUDG komiteto preliminaraus pranešimo dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio tikslinimo (2023/0201R(APP))

Gerb. Pirmininke,

vykdant nurodytą procedūrą Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetui buvo pavesta pateikti nuomonę Jūsų komitetui. 2023 m. liepos 13 d. vykdant rašytinę procedūrą komitetas nusprendė pateikti šią nuomonę laiško forma.

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas apsvarstė šį klausimą 2023 m. rugpjūčio 30 d. posėdyje[1]. Per šį posėdį komitetas nusprendė paraginti atsakingą Biudžeto komitetą į savo preliminarųjį pranešimą įtraukti šiuos pasiūlymus.

Pagarbiai

Robert Biedroń

[1] Per galutinį balsavimą dalyvavo: Robert Biedroń (pirmininkas), Andżelika Anna Możdżanowska, Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Aušra Maldeikienė, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Pernille Weiss, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Irène Tolleret, Heléne Fritzon, Predrag Fred Matić, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Vera Tax, Kira Marie Peter-Hansen, Sylwia Spurek (pirmininko pavaduotoja), Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión, Christine Anderson, Annika Bruna, Sandra Pereira.

PASIŪLYMAI

A. kadangi lyčių lygybė ir nelygybės panaikinimas yra pagrindinės vertybės, kuriomis grindžiama Sąjunga, ir kadangi įsipareigojimas skatinti lyčių lygybę ir lyčių aspekto integravimą į visus savo veiksmus įtvirtintas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 8 straipsnyje;

B. kadangi Parlamentas ne kartą primygtinai ragino Komisiją skatinti lyčių aspekto integravimą, biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą ir poveikio lytims vertinimų atlikimą vykdant visų sričių Sąjungos politiką ir tai daryti pačiai;

C. kadangi biudžetai niekada nėra neutralūs lyčių požiūriu, todėl nuo pat pradžių turi būti rengiami siekiant tikslo – užtikrinti lyčių lygybę; kadangi duomenys rodo, kad kiekviena krizė daro neproporcingą poveikį moterims ir mergaitėms, kaip matyti iš tebesitęsiančių krizių, su kuriomis susiduria Sąjunga; taip pat kadangi dėl Rusijos karo prieš Ukrainą ir COVID-19 krizės padarinių reikia reaguoti lyčiai atžvalgiu būdu;

1. palankiai vertina Komisijos komunikatą dėl 2021–2027 m. DFP laikotarpio vidurio tikslinimo; pripažįsta, kad reikia spręsti Rusijos karo prieš Ukrainą ir COVID-19 krizės padarinių finansinio poveikio klausimą; pažymi, kad Sąjungos biudžetas neturėtų dar labiau didinti lyčių nelygybės ar kurstyti neapykantos, todėl ragina Komisiją išanalizuoti pagrindinę subjektų, kuriems skiriamos Sąjungos lėšos, misiją ir sustabdyti finansavimą subjektams, kurie siekia naudoti Sąjungos lėšas siekdami regreso žmogaus teisių, ypač moterų teisių ir lyčių lygybės, srityje; pabrėžia, kad laikotarpio vidurio tikslinimas suteikia galimybę pašalinti Sąjungos požiūrio į lyčių aspekto integravimą ir biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą trūkumus, šis požiūris turėtų būti laikomas neatskiriama finansinio proceso dalimi, sudarantis sąlygas kuo veiksmingiau paskirstyti lėšas;

2. palankiai vertina tai, kad nuo 2023 m. nuolat kartojamas įsipareigojimas taikyti naują išlaidų lyčių lygybei stebėjimo metodiką ir bandomąjį šių tikslų integravimą; pabrėžia, kad dauguma programų šiuo metu vertinamos kaip galinčios prisidėti prie lyčių lygybės, o tai atitinka didžiąją finansavimo dalį (0 balų*, 0,73 proc. biudžeto), palyginti su programomis, kuriomis iš tikrųjų prisidedama prie lyčių lygybės ir kurių pagrindinis tikslas yra lyčių lygybė (2 balai, 2 proc. biudžeto), arba kuriose lyčių lygybė yra svarbus tikslas (1 balas, 9 proc. biudžeto)[2]; pabrėžia, kad svarbu atlikti veiksmingas ir lyčiai atžvalgias visų programų ir išlaidų peržiūras, kad prireikus būtų galima atlikti koregavimus, atsižvelgiant į Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 10/2021 „Lyčių aspekto integravimas į ES biudžetą“[3];

3. primygtinai ragina Komisiją padidinti finansavimą toms biudžeto eilutėms ir programoms, kuriose lyčių lygybė yra pagrindinis arba svarbus tikslas, pvz., paprogramė „Daphne“, kuria siekiama kovoti su visų formų smurtu dėl lyties, ir Piliečių,

[2] https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/gender-equality-mainstreaming_en
https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/SWD_2023_336_1_EN_autre_document_travail_service_part1_v4.pdf, p48
[3] https://www.eca.europa.eu/lt/publications?did=58678

lygybės, teisių ir vertybių programos Lygybės, teisių ir lyčių lygybės paprogramei, programai „ES – sveikatos labui“, „Europos socialiniam fondui +“ (ESF+) ir išorės veiksmų programoms, pvz., Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonei „Globali Europa“ ir JT iniciatyvai „Spotlight“;

4. ragina Komisiją padidinti Europos lyčių lygybės instituto biudžetą siekiant užtikrinti, kad Institutas turėtų pakankamai išteklių savo įgaliojimams vykdyti, įskaitant techninės pagalbos teikimą valstybėms narėms, atsižvelgiant į didėjantį jo techninės paramos lyčių aspekto integravimui skubumą ir poreikį;

5. pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl išpuolių prieš lyčių lygybę ir pagrindines teises, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises Sąjungoje, ir ragina skirti finansavimą kovai su šia priešiška reakcija ir dezinformacija, taip pat remti pilietinės visuomenės organizacijas, ginančias moterų teises, įskaitant tas, kurios sudaro palankesnes sąlygas saugiai ir teisėtai nutraukti nėštumą teikiant tarpvalstybines paslaugas, kuriomis užtikrinama pagrindinė moterų teisė kontroliuoti savo kūnus;

6. primygtinai reikalauja, kad moterys ir vyrai vienodai gautų naudos iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, visų pirma, siekiant sumažinti tebeegzistuojantį 13 proc. Sąjungos vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą.